

Кройтор В.А.,
кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права та процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ

УДК 347.62

ДІЯ ПРИНЦИПУ ПОЄДНАННЯ ГЛАСНОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ОБМЕЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ

Постановка проблеми. Сучасні демократичні реформи в Україні безпосередньо позначаються на необхідності подальшого становлення та розвитку національного судоустрою, підвищення ефективності здійснення правосуддя, оновлення процесуального законодавства й створення системи судочинства відповідно до європейських стандартів правосуддя.

В юридичній літературі зазначається, що національні процесуальні законодавства держав є досить різними, але все ж таки можна визначити незмінні компоненти судового процесу, котрі, поряд із предметом захисту, характеризують правосудні засади судової діяльності і судової форми захисту [1, с. 97]. При цьому ця невичерпно досліджена проблема справедливо пов'язується з наявним у законодавстві низки держав терміном «належа права процедура» [2, с. 12]. Так, ця процедура, на думку американських юристів, складається з двох елементів: оповіщення та слухання, тобто оповіщення всіх заінтересованих осіб про подальший розгляд їх справи і надання їм змоги брати участь в її розгляді. Член Верховного суду США Дуглас назвав оповіщення і слухання фундаментальними принципами належної правової процедури [3, с. 97].

Зазначені вище положення і зумовлюють необхідність звернення до дослідження змісту одного з основних принципів цивільного судочинства – принципу поєднання гласності та можливості її обмеження в цивільному судочинстві. Цей принцип із незначними особливостями відбивається у процесуальному законодавстві практично будь-якої держави і відомий також як принцип публічності. Його основу становлять такі акти, як Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ст. 14), Європейська конвенція прав людини і основних прав (ст.ст. 6, 40) тощо, згідно з якими кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи. З урахуванням змісту зазначених актів дотримання принципу публічності Європейський суд із прав людини пов'язує з такими обставинами: 1) відкритістю судового розгляду в суді першої інстанції; 2) правом заявника бути особисто вислуханим судом із питань, що стосуються фактичної сторони справи, в суді будь-якої інстанції, яка розглядає питання факту; 3) забезпеченням загальнодоступності змісту (тексту) судового рішення, що приймається будь-якою інстанцією, шляхом його публічного оголошення, депонування його іншими способами [4, с. 158].

Можна назвати різні аспекти прояву принципу, що розглядається: від права сторін знати, що відбу-

вається стосовно розгляду їх справи, і особисто бути присутнім під час здійснення процесуальних дій (гласність у вузькому значенні) до можливості сторонніх осіб бути присутніми під час розгляду будь-якої цивільної справи й отримувати інформацію про діяльність судів іншими законними способами (гласність у широкому значенні). В юридичній літературі часто згадується про таку вимогу до правосуддя, як його транспарентність чи прозорість, яка за своїм змістом є ширшою за гласність [5, с. 128–129].

При цьому у вітчизняному законодавстві гласність розуміється, в першу чергу, як відкритість судового розгляду (ст. 6 ЦПК України), яка включає в себе дві порівняно самостійних правомірності, пов'язані з можливістю отримання інформації, що відбувається в залі судового засідання. По-перше, це право будь-якої особи особисто бути присутньою у залі судового засідання і, по-друге, це право опосередковано знайомитись із процесом через засоби масової інформації: як через офіційні видання органів судової влади, так і з матеріалів, що представлені засобами масової інформації.

Переходячи безпосередньо до позначеної проблеми, треба зупинитись на тому, що дія практично будь-якого принципу цивільного процесу може бути обмежена з тих чи інших підстав. У цьому плані не є винятком і принцип поєднання гласності та можливості її обмеження в цивільному судочинстві. Так, згідно зі ст. 6 Європейської конвенції прав про захист прав людини й основоположних свобод, судові рішення оголошуються публічно, однак преса та публіка можуть не допускатись на судові засідання протягом усього процесу або його частини з міркувань моралі, суспільного порядку або національної безпеки в демократичному суспільстві, а також коли цього вимагають інтереси суспільства неповнолітніх або для захисту приватного життя сторін, або – тією мірою, якою, на думку суду, суворо необхідно – за особливих обставин, коли гласність порушувала б інтереси правосуддя. Таку норму містить і ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.

За українським процесуальним законодавством (ст. 6 ЦПК України), закритий судовий розгляд допускається у разі, якщо відкритий розгляд може призвести до розголошення державної або іншої таємниці, яка охороняється законом, а також за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, з метою забезпечення таємниці усиновлення, запобігання розголошенню відомостей про інтимні чи інші осо-

бисті сторони життя осіб, які беруть участь у справі, або відомостей, що принижують їх честь і гідність.

Тобто в судових засіданнях закритий розгляд допускається, по-перше, в разі, якщо відкритий розгляд може призвести до розголошення відомостей, що становлять державну або іншу таємницю, яка охороняється законом. Це імперативне правило, яке діє незалежно від ініціативи сторін і розсуду суду. І, по-друге, закриті судові засідання може бути проведено на задоволення відповідного клопотання особи, яка бере участь у справі, з метою забезпечення таємниці усиновлення, запобігання розголошенню відомостей про інтимні чи інші особисті сторони життя осіб, які беруть участь у справі, або відомостей, що принижують їх честь і гідність (ч. 3 ст. 6 ЦПК України).

Враховуючи, що судовий порядок усиновлення в нашій країні існує трохи більше десяти років, цілком закономірним є питання: наскільки виправданим є зазначене вище формулювання закону про можливість суду проводити закриті судові засідання зі справ про всиновлення (удочеріння) дітей, і, як наслідок, – неможливість доступу зацікавлених осіб до матеріалів цих справ іншим шляхом. Це дуже серйозне питання, оскільки воно стосується проблеми обмеження дії одного з основоположних принципів здійснення правосуддя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність дослідження цієї проблеми зумовлена й тим, що протягом десятиліть розвитку цивільного судочинства проблема гласності судового захисту цивільних прав фізичних та юридичних осіб не знайшла свого належного висвітлення. Як правило, ці проблеми висвітлюються тільки на рівні підручників та навчальних посібників [6, с. 39–40; 7, с. 35–36; 8, с. 42; 9, с. 23–24; 10, с. 122–132; 11, с. 230–235]. Торкався окремих аспектів гласності цивільного судочинства й автор цієї статті [12–19]. Теоретичні висновки та рекомендації, надані в роботах зазначених авторів, безумовно, мають важливе значення і слугували підґрунтям цього дослідження, проте деякі питання гласності в цивільному судочинстві залишились дискусійними або мають дискусійний характер. Зокрема, такими є питання можливості суду проводити закриті судові засідання зі справ про всиновлення (удочеріння) дітей, які в юридичній літературі майже не розглядалися.

Формулювання мети та завдань дослідження. Метою цієї статті є визначення можливості суду проводити закриті судові засідання зі справ про всиновлення (удочеріння) дітей, оскільки воно стосується проблеми обмеження дії одного з основоположних принципів здійснення правосуддя – принципу поєднання гласності та можливості її обмеження в цивільному судочинстві.

Виклад основного матеріалу. Можна сказати, що зміст засади гласності цивільного судочинства становлять правові вимоги, звернені безпосередньо до суду (процесуальний зміст принципу гласності) і положення, які закріплюють права громадян, що

виникають у зв'язку з проведенням відкритого судового розгляду (публічність).

У процесуальний зміст засади гласності судового розгляду цивільних справ, на нашу думку, входять такі елементи: найбільш повно гласність здійснюється у відкритому судовому розгляді, який, згідно з ч. 2 ст. 6 ЦПК України, є основним елементом змісту гласності судового розгляду цивільних справ; обов'язкове повідомлення про час і місце розгляду справи; повне фіксування судового розгляду цивільних справ технічними засобами; підстави та загальний порядок здійснення розгляду цивільної справи у закритому судовому засіданні; прилюдне оголошення рішень та ухвал, якими завершується розгляд справи.

Важливим елементом змісту засади гласності цивільного судочинства є підстави та загальний порядок закритого судового розгляду цивільних справ. Як уже зазначалось, зміст принципу гласності цивільного судочинства полягає в тому, що розгляд справ у всіх судах відкритий, за винятком випадків, коли це суперечить інтересам охорони державної або іншої таємниці. Закритий судовий розгляд також допускається за мотивованою ухвалою суду з метою запобігання розголошенню відомостей про інтимні чи інші особисті сторони життя осіб, які беруть участь у справі, або відомостей, що принижують їх честь і гідність, а також забезпечення таємниці усиновлення. Сама можливість суду проводити закриті судові засідання, як уже зазначалось, стосується проблеми обмеження дії одного з основоположних принципів здійснення правосуддя – принципу поєднання гласності та можливості її обмеження в цивільному судочинстві.

Постановка питання зумовлена тим, що в основі норм, які передбачають виняток із правил, що являє собою одне з основних демократичних досягнень, мають бути вагомі підстави. І стосовно справ про всиновлення (удочеріння) дітей вони, безумовно, є. Це і необхідність захисту інтересів усиновлювачів, які приймають непросте рішення прийняти в родину дитину з надією на те, що вона вважатиме їх своїми батьками і тому вони зможуть побудувати спілкування з нею і її виховання. Це і необхідність захисту інтересів самої дитини, найбільш повне виховання і розвиток якої (особливо в ранньому віці) можливе лише у випадку, якщо дитина впевнена в тому, що живе у своїй рідній родині. Це й інтереси біологічних батьків, які можуть не бажати розголосу того, що вони були вимушені передати своїх дітей на всиновлення тощо.

У будь-якому разі закон, встановлюючи таємницю усиновлення, охороняє інтереси окремих осіб і, перш за все, інтереси усиновителів. Винятково від них залежить, чи буде збережено таємницю в кожному конкретному випадку [11, с. 233].

Разом із тим стосовно категорії справ, що розглядаються, на практиці можливі численні ситуації, за яких не знайдеться жодної особи, яка зацікавлена у збереженні таємниці інформації про усиновлення дитини. І, відповідно, не буде абсолютно необхід-

ності позбавляти заінтересованих осіб можливості отримувати інформацію про їх розгляд і обмежувати дію одного з основних принципів цивільного судочинства – принципу гласності.

Зокрема, окрім небажання самих усиновителів зберігати таємницю відомостей про всиновлення, є ще випадки, коли зберігати цю таємницю не можна і не треба. Наприклад, якщо усиновлюється дитина, що досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити, і суд з'ясовує її згоду на всиновлення; якщо в усиновителів і того, кого всиновлюють, різна національність, а можливо, і раса, а також багато інших випадків [11, с. 233]. Відкритість такої інформації може бути вирішальним моментом під час прийняття потенційними усиновителями рішення про всиновлення дитини, особливо, якщо вся громадськість дізнається про інформацію про відомих і поважних членів суспільства.

Не менш важливо і те, що позиція усиновителя, яка виражена в заяві (чи її відсутність) про проведення закритого судового розгляду, вносить визначеність стосовно того, збирається він зберігати цей факт у таємниці [11, с. 235].

Крім того, необхідно пам'ятати, що в усиновителів є як право на збереження таємниці усиновлення, так і конституційне право на розгляд їх справ у відкритому судовому засіданні. І логічно припустити, що вибір того, яким із цих взаємовиключних повноважень скористатись, має здійснити сам заявник (заявники).

Викладене дає змогу дійти висновку про те, що ст. 6 ЦПК України, яка передбачає, що розгляд справ (і в разі розгляду справ про усиновлення) проводиться в закритому судовому засіданні, залежно від наявності клопотання сторін, сформульована доречно і не потребує відповідних змін. Враховуючи, що право усиновителів на охорону таємниці усиновлення підлягає найсуворішому захисту, але тільки у разі, якщо вони самі цього забажають. Думається, що законодавче формулювання, яке містить процесуальну гарантію збереження цієї таємниці, правильно передбачає, що суд зобов'язаний провести закрите судово засідання у разі клопотання про це усиновителів.

Варто звернути увагу, що ч. 3 ст. 254 ЦПК України передбачено, що для забезпечення таємниці усиновлення у випадках, встановлених СК України (ст. 226), суд розглядає справу в закритому судовому засіданні, не пов'язуючи це із заявою клопотання. У зв'язку із зазначеним та необхідністю уникнути неоднозначності у судовій практиці пропонується викласти ч. 3 ст. 254 ЦПК України в такій редакції: «Із метою забезпечення таємниці усиновлення у випадках, встановлених Сімейним кодексом України, суд, за клопотанням заявника (заявників), розглядає справу в закритому судовому засіданні».

Як зазначено в аналізі судової практики у справах про усиновлення, що надійшли для аналізу судової практики, у клопотаннях стосовно закритого судового розгляду заявники зазначали про необхідність забезпечення таємниці усиновлення. Обґрунтова-

ною є практика тих судів, які під час проведення підготовки справи до розгляду за наявності клопотання про закрите судово засідання постановляють мотивовану ухвалу про розгляд справи в закритому судовому засіданні (ч. 7 ст. 6 ЦПК України) [20, с. 18].

У закритому судовому засіданні мають право бути присутні особи, які беруть участь у справі, а в разі необхідності – свідки, експерти, спеціалісти і перекладачі (ч. 5 ст. 6 ЦПК України).

Важливим елементом гласності судочинства є також публічне проголошення рішення в усіх випадках. Цю норму закріплено в ч. 9 ст. 6 ЦПК України. Згідно з положенням ч. 6 ст. 6 ЦПК України, розгляд справи в закритому засіданні провадиться з додержанням усіх правил цивільного судочинства. Відповідно до положень ч. 9 ст. 6 ЦПК України, рішення судів у всіх випадках проголошується прилюдно, крім випадків, коли розгляд справи проводився у закритому судовому засіданні. Особи, які беруть участь у справі, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, свободи чи обов'язки, мають право на отримання в суді усної або письмової інформації про результати розгляду відповідної справи.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, необхідність забезпечення таємниці усиновлення є підставою для розгляду судом справи цієї категорії, за наявності клопотання заявника (заявників), у закритому судовому засіданні.

Обсяг статті не дає змоги зупинитися на висвітленні всіх проблем, пов'язаних із впровадженням гласності цивільного судочинства, але вони потребують подальшого глибокого теоретичного дослідження, належного законодавчого забезпечення та осмислення практики його застосування з тим, щоб подальші зміни в законодавстві сприяли, насамперед, подальшому забезпеченню захисту прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, більшій доступності судового захисту зазначених осіб. Так, окремому дослідженню підлягають питання визначення підстав та загального порядку проведення закритого судового розгляду у разі необхідності запобігання розголошенню відомостей про інтимні чи інші особисті сторони життя осіб, які беруть участь у справі, або відомостей, що принижують їх честь і гідність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Решетников Ф.М. Правовые системы стран мира: Справочник / Ф.М. Решетников. – М. : Юридическая литература, 1993. – 256 с.
2. Удальцова И.В. Проблема судебного признания гражданина ограниченно дееспособным или недееспособным / И.В. Удальцова. – Х. : Нац. юрид. акад. Украины, 1999.
3. Никеров Т.И. Административно-процессуальное право США / Т.И. Никеров // Государство и право. – 1997. – № 12. – С. 96–103.
4. Приходько И.А. Доступность правосудия в арбитражном и гражданском процессе: основные проблемы / И.А. Приходько. – Спб. : Изд-во юридического факультета С.-Петербургского государственного университета, 2005.

5. Носырева Е.И. Значение и конституционно-нормативное содержание принципа гласности в гражданском и арбитражном судопроизводстве // Юридические записки. Вып. 19 : Современные принципы гражданского права, гражданского процессуального и арбитражного права / Под ред. Е.И. Носыревой, Т.Н. Сафроновой. – Воронеж : Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 2005. – С. 128–129.

6. Штефан М.И. Цивільний процес : підруч. для студ. юрид. спеціальн. вищих закладів освіти / М.И. Штефан. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К. : Ін Юре, 2001. – 696 с.

7. Цивільне процесуальне право України: Підручник для юрид. вузів і фак-тів / [В.В. Комаров, В.І. Тертишников, Є.Г. Пушкар та ін.]; за ред. В.В. Комарова. – Х. : Право, 1999. – 592 с.

8. Гражданский процесс Украины: [Учебное пособие]. – Х. : Одиссей, 2003. – 352 с.

9. Цивільний процес : [навч. посіб.] / [А.В. Андрушко, Ю.В. Білоусов, Р.О. Стефанчук, О.І. Угриновська та ін.] ; за ред. Ю.В. Білоусова. – К. : Прецедент, 2005. – 293 с.

10. Цивільне процесуальне право України : підруч. / [М.М. Ясинюк, М.П. Курило, О.В. Кіряк, Ю.В. Білоусов, О.О. Кармаза, С.І. Запара та ін.] ; за заг. ред. д. ю. н., проф. М.М. Ясинюка. – К. : Алерта, 2016. – 576 с.

11. Шеменева О.Н. Пределы ограничения действия принципа гласности гражданского судопроизводства при рассмотрении дел об усыновлении (удочерении) детей // Семейные правоотношения: вопросы теории и практики : материалы Международной конференции. (Воронеж, 8 декабря 2006 г.) / под ред. О.И. Величковой, О.Н. Шеменовой. – Воронеж : Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 2007. – 333 с.

12. Кройтор В.А. Гласність цивільного судочинства / В.А. Кройтор // Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку : зб. матер. міжнар. наук.-практ. конфер. (15–16 травня 2010 р.). – Суми, ФОП Ляпощенко Л. Г., 2010. – С. 129–134.

13. Кройтор В.А. Гласність як одна з основних засад цивільного судочинства / В.А. Кройтор // Південноукраїнський правничий часопис. – 2008. – № 2. – С. 64–66.

14. Кройтор В.А. Дія принципу гласності цивільного судочинства при розгляді справи про усиновлення (удочеріння) дітей / В.А. Кройтор // Проблеми цивільного права та процесу : Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті професора О.А. Пушкіна (7 червня 2014 р.) – Х. : ХНУВС, 2014. – С. 62–67.

15. Кройтор В.А. Зміст засади гласності цивільного судочинства / В.А. Кройтор // Проблеми процесуальної науки: історія та сучасність. Збірник наукових праць другої міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої світлій пам'яті вчених-процесуалістів Київської школи (Київ, 25–26 листопада 2010 р.). – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2010. – С. 199–202.

16. Кройтор В.А. Зміст принципу гласності цивільного судочинства: процесуальний аспект / В.А. Кройтор // Вісник національного університету внутрішніх справ. – 2004. – № 25. – С. 354–360.

17. Кройтор В.А. Підстави та загальний порядок здійснення розгляду цивільної справи у закритому судовому засіданні / В.А. Кройтор // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – Том 20(59). – 2007. – № 1. – С. 88–93.

18. Кройтор В.А. Принципи цивільного процесуального права // Цивільний процес України. Підручник [за заг. ред. д. ю. н., доцента М.М. Ясинюка]. – К. : Алерта, 2014. – С. 61–87.

19. Кройтор В.А. Процесуальний зміст принципу гласності цивільного судочинства / В.А. Кройтор // Форум права. – 2011. – № 3. – С. 419–427.

20. Судова практика у справах про усиновлення // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 9. – С. 15–23.

Кройтор В.А. ДІЯ ПРИНЦИПУ ПОЄДНАННЯ ГЛАСНОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ОБМЕЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ

У статті досліджуються проблема можливості обмеження з тих чи інших підстав принципу поєднання гласності та можливості її обмеження в цивільному судочинстві. Розглядаючи питання про процесуальний зміст засади гласності судового розгляду цивільних справ, в роботі доведено, що найбільш повно гласність здійснюється у відкритому судовому розгляді, який, згідно з ч. 2 ст. 6 ЦПК України, є основним елементом змісту гласності судового розгляду цивільних справ. Важливим елементом змісту гласності цивільного судочинства виступають підстави та загальний порядок закритого судового розгляду цивільних справ.

Автором доведено, що необхідність забезпечення таємниці усиновлення є підставою для розгляду судом справи цієї категорії, за наявності клопотання заявника (заявників), в закритому судовому засіданні. У статті автор дійшов висновку, що ст. 6 ЦПК України, що передбачає, що розгляд справ (і в разі розгляду справ про усиновлення) проводиться у закритому судовому засіданні, залежно від наявності клопотання сторін, сформульована правильно і не потребує відповідних змін.

Ключові слова: принцип поєднання гласності та можливості її обмеження в цивільному судочинстві, відкритий судовий розгляд, підстави та загальний порядок закритого судового розгляду цивільних справ, розгляд справ про усиновлення.

Кройтор В.А. ДЕЙСТВИЕ ПРИНЦИПА СОЧЕТАНИЯ ГЛАСНОСТИ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В ГРАЖДАНСКОМ СУДОПРОИЗВОДСТВЕ ПРИ РАССМОТРЕНИИ ДЕЛ ОБ УСЫНОВЛЕНИИ ДЕТЕЙ

В статье исследуются проблема возможности ограничения по тем или иным основаниям принципа сочетания гласности и возможности ее ограничения в гражданском судопроизводстве. Рассматривая вопрос о процессуальном содержании принципа гласности судебного разбирательства гражданских дел, работа указывает, что наиболее полно гласность осуществляется в открытом судебном разбирательстве, которое, согласно ч. 2 ст. 6 ГПК Украины, является основным элементом содержания гласности судебного разбирательства гражданских дел. Важным элементом содержания гласности гражданского судопроизводства выступают основания и общий порядок закрытого судебного разбирательства гражданских дел.

Автором доказано, что необходимость обеспечения тайны усыновления является основанием для рассмотрения судом дел этой категории, при наличии ходатайства заявителя (заявителей), в закрытом судебном заседании. В статье автор пришел к выводу, что ст. 6 ЦПК Украины, которая предусматривает, что рассмотрение дел (и в случае рассмотрения дел об усыновлении) проходит в закрытом судебном заседании, в зависимости от наличия ходатайства сторон, сформулирована совершенно правильно и не нуждается в соответствующих изменениях.

Ключевые слова: принцип сочетания гласности и возможности ее ограничения в гражданском судопроизводстве, открытое судебное разбирательство, основания и общий порядок закрытого судебного разбирательства гражданских дел, рассмотрение дел об усыновлении.

Kroytor V.A. ACTION OF THE PRINCIPLE OF COMBINING PUBLICITY WITH ITS POSSIBLE LIMITATION IN CIVIL JUDICIAL PROCEDURE AT CONSIDERATION OF THE JUDICIAL TRIALS OF ADOPTION CASES

The article investigates the problem of possibility to limit on some grounds functioning of the principle of combining publicity with its possible limitation in civil judicial procedure. Inquiring into the procedural content of the principle of judicial procedure publicity in civil cases, the paper contends that publicity is manifested most fully in an open trial which according to part 2 of Article 6 of the Civil procedural code of Ukraine is the main content component of publicity of judicial procedure in civil cases. The grounds and general order of civil trial in camera form a significant element of content of publicity of civil judicial procedure.

The author proves that the necessity to maintain confidentiality of adoption is the reason to try such cases in camera provided there is a petition by the applicant (applicants). The author comes to a conclusion that Article 6 of the Civil procedural code of Ukraine which envisages judicial trial of cases (including adoption cases) in camera depending upon the availability of a petition by parties is formulated correctly and needs no additional alterations.

Key words: principle of combining publicity with its possible limitation in civil judicial procedure, open trial, grounds and general order of civil trial in camera, judicial trial of adoption cases.